

## PODSUMOWANIE INTERWENCJI PRAWNYCH STOWARZYSZENIA OTWARTA RZECZPOSPOLITA PODEJMOWANYCH W RAMACH PROJEKTU „SPOŁECZEŃSTWO NA RZECZ TOLERANCJI”

W czasie trwania projektu – od września 2014 roku do 15 kwietnia 2016 - przestaliśmy do prokuratury 420 zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu. Zawiadomienia dotyczyły najczęściej wypowiedzi publikowanych w Internecie, natomiast o większości spraw byliśmy informowani przez internautów i internautki za pośrednictwem portalu [www.zglosnienawisc.otwarta.org](http://www.zglosnienawisc.otwarta.org). Jeśli uznaliśmy, że wypowiedź ma znamiona przestępstwa z nienawiści i że mogło dojść do naruszenia prawa, powoływaliśmy się na artykuły z kodeksu karnego 255 (publiczne pochwalanie przestępstwa, np. "Hitler dobrze zrobił że ich chciał zagazować"), 256 (nawoływanie do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, np. "to nie ludzie więc prawa człowieka ich nie obowiązują ich należy wybić" i 257 (publiczne znieważanie z powodu przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości). Z perspektywy półtora roku trwania projektu można stwierdzić, że granica tego, co szeroko rozumiana opinia publiczna uznaje za dopuszczalne uległa znacznemu przesunięciu. Niektóre treści zgłaszane przez nas do prokuratury na początku projektu, mają nieporównywalny „ciężar” nienawiści wobec wpisów, które zaczęły pojawiać się masowo później. Nawoływanie do mordów, eksterminacji czy nawiązywanie do „rozwiązań” podejmowanych przez ustroje totalitarne – to jedne w wielu przykładów treści, które stały się w ostatnim czasie powszechne. Szczególne nasilenie mowy nienawiści odnotowaliśmy we wrześniu 2015 roku, kiedy dyskusja na temat przyjęcia uchodźców stała się żywa w dyskursie publicznym. Przełożyło się to na ilość zgłoszeń wysyłanych przez internautów i internautki na portal [www.zglosnienawisc.otwarta.org](http://www.zglosnienawisc.otwarta.org).

Poniższe dane wskazują na efekty naszych zgłoszeń. Warto zaznaczyć, że jako Stowarzyszenie nie możemy być stroną w prowadzonych sprawach, w związku z tym nie mamy dostępu do wszystkich informacji. Zdarza się, że prokuratura odmawia nam wydania uzasadnienia postanowienia o umorzeniu sprawy lub nie informuje o jej ostatecznym zakończeniu. O ukaraniu oskarżonego grzywną dowiadujemy się zazwyczaj z prasy. Podane liczby oddają więc stan faktyczny jedynie w przybliżeniu.

	09.-12.2014	2015	01.-04.2016
LICZBA ZGŁOSZEŃ OGÓŁEM	83	323	18
UMORZENIE – BRAK ZNAMION CZYNU ZABRONIONEGO	18	74	3
UMORZENIE - NIEWYKRYCIE SPRAWCY	20	62	0
UMORZENIE - NIE ZNAMY PRZYCZYNY	9	24	0
ZAWIESZENIE DOCHODZENIA	2	15	0
W TOKU (WCIAŻ NIE ZNAMY ZAKOŃCZENIA)	34	137	15
PRZESŁANIE AKTU OSKARŻENIA DO SĄDU	0	7	0

KONSEKWENCJE DLA AUTORA (GRZYWNA)	0	4	0
-----------------------------------	---	---	---

Zdarzało się, że argumentacja, jaką posługiwała się Prokuratura odrzucając niektóre ze zgłoszonych przez nas incydentów, budziła nasze wątpliwości. Poniżej przedstawiamy przykłady takich uzasadnień (wszystkie podkreślenia pochodzą od nas).

**1) Powodem nawoływania do nienawiści czy przemocy jest kontrowersyjna czy budząca silne emocje treść – np. agresywne zachowanie osób, których dotyczy dany komentarz – i dlatego nie jest ono niezgodne z prawem.**

- *To trzeba tępić jak szczury* pod postem „Cyganie atakują w Polsce” <sup>1</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/834>

„Biorąc pod uwagę treść publikacji uprawniona jest teza, że osoba dokonująca wpisu [...] uczyniła to nie z pobudek rasistowskich, lecz w ramach swojej reakcji – przyznać trzeba dość prymitywnej i odznaczającej się niskim poziomem intelektualnym - na prowokujące i wywołujące silnie negatywne emocje nagranie, albowiem ukazujące agresywne, sprzeczne z prawem zachowania osób – jak wynika z tytułu nagrania – narodowości romskiej, przypominające w swej istocie zamieszki. To właśnie zachowania osób przedstawionych w tymże nagraniu wzbudzają u odbiorcy uczucie silnej niechęci, złości, braku akceptacji, wręcz wrogości do poszczególnych osób lub całych grup.

Niedopuszczalnym na gruncie prawa karnego domniemaniem (art. 5 par.2 kpk) byłoby założenie, że wpis ten odnosi się do wszystkich osób narodowości romskiej (...). Świadczy o tym przede wszystkim użyty przez dokonującego wpisu zwrot „to”, który nie pozostawia wątpliwości, że odnosi się do zachowań agresywnych, które prezentują swoją postawą osoby przedstawione na nagraniu.”

- *mieszkam w tym pie\*\*olonym lublinie i powiem wam, że sytuacja jest koszmarna. wszędzie to ukraińskie ścierwo, na uczelniach, kasach w supermarketach, knajpach jako obsługa lub rozpie\*\*alający kasę ze stypendiów(tak tak stypendia oczywiście funduje nasze Państwo). j\*\*\*ć ukraińców, to nasi wrogowie a nie bracia!!! pamiętajcie że specjalne oddziały wermachtu złożone z ukraińców słynęły ze szczególnego okrucieństwa, zresztą tak samo jak i oddziały złożone z litwinów.. daję piwo żeby ludzie mogli zobaczyć mordę tego pajaca i doj\*\*\*ć go jakby co na ulicy,walcie go i w 10 jak nie macie odwagi sami, nikt się nie obrazi* <sup>2</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/719>

„(...) uznać należy, że osoba dokonująca wpisu (...) uczyniła to w ramach swojej reakcji na wywołujące negatywne emocje treści i obrazy przedstawiające – jak wynika z treści publikacji –

<sup>1</sup> I/87/15 - odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego. Zażalenia nie uwzględniono; „sąd w całości podziela argumentację powołaną przez prokuraturę”.

<sup>2</sup> IP/41/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

ukraińskiego neonazistę manifestującego swoje poparcie dla faszystowskiego ustroju państwa oraz brak szacunku dla jego ofiar z czasów II Wojny Światowej. Treść wpisu (...) – nie pozostawia wątpliwości, że motywem działania internauty nie była „sama w sobie” narodowość ukraińska, lecz wyraz dezaprobaty dla poglądów i sposobu zachowania się wyżej wskazanego mężczyzny. **Fakt, że wpis ten w początkowej części odnosi się również do innych, bliżej niezidentyfikowanych osób narodowości ukraińskiej, egzystujących obecnie w Lublinie, nie zmienia powyższej tezy o motywie działania autora wpisu, jest jedynie dowodem na dość prymitywne i odznaczające się niskim poziomem intelektualnym uogólnienie zastosowane przez autora.**

(...) Uzasadniona jest teza, że gdyby w publikacji ukazane były wizerunki jakichkolwiek innych osób, w tym Polaków, posądzanych przez autora nagrania – nawet bezpodstawnie – o pochwalanie rozwiązań stosowanych przez III Rzeszę w czasach II Wojny Światowej, w tym przestępstw nakierowanych na wyniszczenie w całości albo w części określonych grup narodowych, etnicznych czy rasowych, negatywne wpisy internautów co do nich również ukazałyby się w sieci.

Ocena motywacji, zamiaru istniejącego u autora wpisu byłaby zgoła odmienna, gdyby został on umieszczony pod nagraniem, fotografią, treścią przedstawiającą człowieka lub ludzi (w tym przypadku osób narodowości ukraińskiej) w sytuacji jednoznacznej, „obojętnej historycznie”, nie wywołującej negatywnych emocji, nie prowokującej odbiorców, pozytywnej. Wówczas nie byłoby najmniejszych wątpliwości, że wpis zawierający zniewagi jest przejawem negatywnego stosunku autora wpisu do osoby lub danej grupy osób tylko i wyłącznie z powodu przynależności narodowej (a zatem wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 257 kk), a nie wyrazem dezaprobaty z innych powodów, gdzie można mówić wyłącznie o przestępstwie prywatnoskargowym z art. 216par.1 kk”.

- *Czasem wydaje mi się że przydałby się dawne sposoby wprowadzania spokoju i dyscypliny. **Rozstrzelać pięciu dla przykładu i by się zrobiło spokojnie** – pod postem o imigrantach na Węgrzech, którzy wyrzucali wręczaną im przez policjantów żywność.* <sup>3</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/931>

„Istotą tego przepisu [art. 256par. 1 kk – przyp. OR] jest szczególna przyczyna karygodnego zachowania sprawcy i cel jaki swoim działaniem chce osiągnąć, a więc wywołanie u odbiorcy uczucia wrogości wobec innych osób ze względu na ich nieakceptowane pochodzenie narodowe. W ustalonym stanie faktycznym takiego wniosku nie można sformułować, albowiem [dane autora wpisu] **swoim działaniem nie zmierzał do wywołania nienawiści do wszystkich osób pochodzenia syryjskiego, lecz piętnował indywidualne osoby**, których zachowanie uwieczniono na badanym filmie oraz inne osoby naruszające prawo (...).

Nie ulega wątpliwości, iż [autor] działał pod wpływem wzburzenia wywołanego prezentowanym materiałem filmowym. Nie zapanował nad emocjami i sformułował badany komunikat zawierając w nim bardzo kontrowersyjną treść. Tym niemniej, nie nawoływał do użycia broni wobec wszystkich emigrantów pochodzenia syryjskiego jedynie ze względu na ich narodowość, ale do tych, którzy naruszają prawo. Nie ze względu na ich nieakceptowane pochodzenie, ale nieprawidłowe zachowanie i brak szacunku dla przestrzegania prawa.

(...) W tym stanie rzeczy – postępowanie w niniejszej sprawie umorzono wobec stwierdzenia, iż badany czyn nie zawierał znamion przestępstwa z art. 256par. 1 kk”.

---

<sup>3</sup> IP/81/15 - umorzenie wobec braku znamion czynu zabronionego

Podobne uzasadnienia wydano w sprawie wpisów:

- *Do zaistniałej tej całej sytuacji przydałby się w Niemczech Adolfik-oj przydałby się. Szybko zrobiłby z tym burdelem porządek. Ci Imigranci zachowują się jakby byli w koncercie życzeń conajmniej. Brak mi słów na to wszystko!!!!* - komentarz pod filmem pokazującym imigrantów na Węgrzech<sup>4</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/960>
- *Do pieca* pod artykułem „Cyganie zaatakowali szklanymi butelkami w centrum miasta”; Nick użytkownika: TYLKOBIAŁAPOLSKACAŁA<sup>5</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/814>
- *Do gazu* pod artykułem „Cyganie zaatakowali szklanymi butelkami w centrum miasta”<sup>6</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/815>
- *Hitler miał rację* pod postem „Cygani kradnie pod Kauflandem”<sup>7</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1394>
- *Do komory kurwy wsadzić i jej całą hołotę* pod postem "Wasze ulice nasze kamienie, a waszymi łbami będziemy trotuary..."<sup>8</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1630>
- *Wystrzelić te kurwy co do jednego brudasy* pod filmem „Bierzące burdy z ośrodków dla uchodźców”<sup>9</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1085>
- *Kiedy wreszcie w Europie skończymy z poprawnością polityczną i będziemy mogli bezkarnie postrzelać do ciapatych?* – wpis pod artykułem „Zamach w Tunezji: Terrorysta się uśmiecha. Policjanci się bali”<sup>10</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/649>

## 2) W toku dochodzenia posiadacz konta, z którego dokonano wpisu, twierdzi, że korzystał z niego ktoś inny, więc dochodzenie zostaje umorzone z powodu niewykrycia sprawcy

„Przesłuchany w charakterze świadka w trybie art. 183 kpk ... **zestał, że posiada konto na Facebook, jednak zaprzeczył, by wystawił w.w. komentarz** sugerujący, żeby umieszczać uchodźców w barakach obozu Auschwitz. **Dodał, że jego znajomi mają dostęp do jego konta, a on jest prawie cały czas zalogowany na portalu Facebook. Oświadczył, że nie wie, kto mógł dokonać tego wpisu i nikogo o to nie podejrzewa**”<sup>11</sup>. <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/869>

„[Świadek] potwierdził, że jest jedynym użytkownikiem konta facebook o nazwie (...), lecz zaprzeczył, że jest autorem wymienionych komentarzy. Nie potrafił jednocześnie racjonalnie wytłumaczyć, kto inny mógł z wykorzystaniem jego konta umieścić komentarze. Zestał również, że nie ma negatywnego stosunku do uchodźców”<sup>12</sup>. <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1002>

<sup>4</sup> IP/109/15 – brak znamion czynu zabronionego

<sup>5</sup> I/80/15 – odmowa wszczęcia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>6</sup> I/81/15 – odmowa wszczęcia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>7</sup> I/115/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>8</sup> IP/235/15 - odmowa wszczęcia śledztwa wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>9</sup> I/109/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>10</sup> IP/25/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego . Sąd nie przychylił się do zażalenia.

<sup>11</sup> IP/68/15 - umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>12</sup> IP/125/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

### 3) Autor komentarza twierdzi, że jego motywy nie były rasistowskie ani ksenofobiczne i na tej podstawie prokuratura umarza dochodzenie

- **Dobrze! Rozgrzewać piece!** - pod postem z informacją, że Polska może przyjąć ok. 100 tysięcy uchodźców i odnośnikiem do artykułu „Konserwują baraki w Auschwitz. Precedens na skalę światową” ze zdjęciem baraków mieszczących się w Auschwitz II-Birkenau<sup>13</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/955>

„(...) Według świadka, jego wpis dotyczący rozgrzewania pieców nie miał charakteru rasistowskiego, ani nie był nawoływaniem do przemocy bądź wyrazem poparcia dla systemu totalitarnego, ani też nie miał na celu znieważenia grupy ludności syryjskiej. Nie jest to wpis jednoznaczny, mający odnosić się do uchodźców, a jedynie był prowokującym komentarzem do artykułu o planowanej renowacji baraków. Świadek nie wyraża w swoim poście żadnego zdania na temat uchodźców.

Analizując materiał dowodowy nie sposób przypisać [dane świadka] działania o charakterze rasistowskim, polegającym na znieważeniu grupy ludności narodowości syryjskiej (uchodźców). **Nie sposób również przypisać w/w działania nawołującego do stosowania przemocy i nienawiści na tle różnic narodowościowych**, które opisane są w art. 256 kk. (...) Znieważenie wyraża ujemną ocenę zachowań godzących w godność, związaną z człowieczeństwem, to ublżanie innej osobie dokonywane poprzez przekaz werbalny (słowo) lub pozawerbalny”.

- **Zapraszamy do nas...kierunek Oświęcim, obozy czekają** - pod filmem pokazującym imigrantów na Węgrzech<sup>14</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/984>

[Świadek wyjaśnił, że] miał na myśli negatywne zachowanie migrantów, w którym wyrzucali darowane im jedzenie i wodę i wyrażał obawę, że jak nad takimi ludźmi nie będzie kontroli, to będzie czuł się zdecydowanie zagrożony. Propozycję umieszczenia ich w obozie w Oświęcimiu nie traktował jako wezwania do eksterminacji, lecz zapewnienie kontrolowanego miejsca zamieszkania”.

- Pod artykułem „Murzyni obrabowali dwie białe kobiety” internauta zamieścił archiwalne **zdjęcie czarnoskórego mężczyzny powieszonoego na drzewie z komentarzem: *Proponuję old school***<sup>15</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/371>

„Biegły nie ujawnił na zabezpieczonych dyskach treści rasistowskich i nie był w stanie stwierdzić, czy użytkownik zamieszczał na wymienionym portalu inne treści o tym charakterze. [Autor wpisu – przyp. OR] przesłuchany w charakterze świadka z pouczeniem o treści art. 183par.1 kpk przyznał się do zamieszczenia przedmiotowego wpisu (...) Nadto **podał, iż strona sadistic.pl jest stroną humorystyczną, na której zdarza się mu humorystycznie komentować posty innych osób. Zaprzeczył przy tym, aby jego zamiarem było nawoływanie do nienawiści czy znieważenie kogokolwiek z powodu jego koloru skóry.** Nadto podał, iż nigdy nie zamieszczał w Internecie żadnych treści rasistowskich. Przedmiotowy wpis zdaniem świadka miały być komentarzem do

<sup>13</sup> IP/78/15 - umorzenie dochodzenia wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa

<sup>14</sup> IP/130/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>15</sup> I/41/15 - umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

zamieszczonego na stronie postu na zasadzie „czarnego humoru”, jak to się często zdarza w żartach. Jednocześnie podał, iż żałuje, że zamieszczony przez niego komentarz został opacznie przez niektóre osoby zinterpretowany.

(...) zachowanie (...) nie wypełniło wszystkich znamion przedmiotowego występku. (...) w zachowaniu sprawcy nie sposób doszukać się umyślności w formie zamiaru bezpośredniego ukierunkowanego na nawoływanie do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych czy rasowych. Jak ustalono w toku postępowania (...) nie prezentuje poglądów rasistowskich, nie loguje się na tego rodzaju strony i nie przechowuje treści o podobnej tematyce. Jednocześnie nie pozyskano innych dowodów przeczących twierdzeniom świadka. Przedmiotowy wpis należy zatem przez pryzmat art. 5par.2 kpk uznać zgodnie z twierdzeniem podejrzanego za incydentalny komentarz na zasadzie „czarnego humoru”, który faktycznie mógł zostać różnie zrozumiany z uwagi na prezentowane treści. Już tylko na marginesie wskazać należy, iż faktyczna nazwa portalu sadistic.pl brzmi: „Sadistic.pl Codzienna dawka czarnego humoru” co dodatkowo potwierdza wiarygodność zeznań (...).

- Komentarz **Brakuje Adolfa** - pod filmem pokazującym imigrantów na Węgrzech<sup>16</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/996>

„(...) [Świadek] w swoich zeznaniach stwierdził „**Na pewno ja przez ten komentarz nigdy nie propagowałem żadnego ustroju totalitarnego**, nigdy nie byłem ani nie jestem stowarzyszony w organizacjach tego typu, poprzez ten komentarz nie nawoływałem do żadnej nienawiści na tle narodowościowym (...) nie zgadzam się z argumentacją, iż poprzez wymienienie tego imienia nawołuję do treści totalitarnych”.

(...) W związku z powyższym uznano, iż w przedmiotowej sprawie nie doszukano się „szczególnie zabarwionego zamiaru wyrażenia aprobaty dla takiego ustroju” i zgodnie z sentencją postanowiono umorzyć dochodzenie w tej sprawie działając na podstawie 17par.1 pkt.2 kk wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego”.

- **Do gazu z nimi** - komentarz pod filmem pokazującym imigrantów na Węgrzech<sup>17</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1004>

„Przesłuchany w charakterze świadka (...) zeznał, że (...) **nie chciał tym wpisem nikogo urazić**, wykonał go emocjonalnie pod wpływem chwili, impulsu, i obecnie żałuje swojego postępowania. Analizując ustalony w sprawie stan faktyczny, stwierdzić należy, że zachowanie [podejznanego – OR] nie zawiera znamion czynu zabronionego opisanego w art. 256par. 1 k.k. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem przestępstwo opisane w tym artykule ma charakter umyślny i może zostać popełnione tylko w zamiarze bezpośrednim o szczególnym zabarwieniu, a więc w konkretnej intencji (dolus directus coloratus) (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2007 roku IVKK 406/06)”.

#### **4) Prokuratura stwierdza, że w zgłoszonej treści nie sposób dopatrzeć się motywów rasistowskich czy ksenofobicznych**

- *Czemu od razu na to nikt nie wpadł! Bierzymy każda ilość* - pod postem zawierającym link

<sup>16</sup> IP/136/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>17</sup> IP/123/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

do artykułu „Konserwują baraki w Auschwitz. Precedens na skalę światową” i „Polska przygotowuje się na przyjęcie uchodźców. Docelowo jesteśmy w stanie przyjąć ponad 100 tysięcy osób. W sumie to skrajna limit” który sugeruje wykorzystywanie byłego obozu koncentracyjnego do mordowania ludzi<sup>18</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/869>

„(...) treści wpisu nie sposób ocenić jako sformułowanie zawierające zniewagę ani nawołujące do nienawiści czy popełnienia przestępstw wskazanych w art. 126a kk. **Wpis ten nie zawierał treści obraźliwych ani wulgarnych, odnosił się do artykułu dotyczącego konserwacji baraków w Auschwitz. (...) nie zawierał żadnego odniesienia do kwestii związanych z przynależnością narodową, etniczną, rasową czy wyznaniową bliżej nieokreślonej grupy uchodźców.** Z treści wpisu nie wynika także, by dotyczył on ludności muzułmańskiej ani uchodźców pochodzących z określonego państwa. Zgodnie bowiem z treścią art. 256 par. 1 kk, art. 257 kk oraz art. 126a kk w zw. z art. 119par.1 kk wskazane typy czynów muszą zostać popełnione z uwagi na określone w w.w. przepisach konkretne przyczyny wynikające z cech poszczególnej osoby lub grupy ludności. Jako znamię wskazanych występków wymienia się bowiem m.in. wyraźnie określoną motywację, z jaką sprawca dopuścił się danego zachowania. Przedmiotowy wpis jako zamieszczony bez wskazania na określoną grupę ludności i nie zawierający jakichkolwiek sformułowań mogących zidentyfikować, kogo dotyczy, nie sposób uznać za wypełniający znamiona opisanych wyżej występków”.

- **Z tym, że wujek Adolf jako pierwszy na nich, jak i na innej zarazie światowej się poznał...** - pod postem „Hitler vs Cyganie”<sup>19</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/231>

„(...) **prezentowanie swoich osobistych poglądów i osobistego stosunku do określonego narodu, czy grupy, nawet gdy są naganne, nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do skazania za przestępstwo z art. 256 par.1 kk**”.

„Odnosząc się do wpisu (...) wskazać należy, że **brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że doszło do znieważenia ze względu na przynależność rasową, narodowościową, etniczną, wyznaniową lub ze względu na bezwyznaniowość.** Z zawiadomienia nie wynika, jaką grupę osób miałyby znieważać autor wpisu. Jeżeli nawet przyjąć, że wpis powyższy został zamieszczony w okolicznościach pozwalających na ustalenie jaka grupa osób może być brana uwagę przy ocenie w kategoriach ewentualnego znieważenia to i tak wpisu tego nie można traktować jako zniewagi. Do powyższego stwierdzenia prowadzi okoliczność, że **grupa tych osób (autor wpisu wskazuje wprost „na nich”) nie została nazwana wprost jako „zaraza światowa” a sposób sformułowania wypowiedzi wskazuje, że owo „poznanie” odnosi się do „innej zarazy światowej”.** Pojęcie zarazy światowej może być rozumiane w rozmaity sposób, chociażby jako choroba, negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze”.

„Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 05 lutego 2007 r (IV KK 406/2006) wskazał, że nawoływanie do nienawiści z powodów wymienionych w art. 256 kk (...) sprowadza się do tego typu wypowiedzi, które wzbudzają uczucia silnej niechęci złości, braku akceptacji, wręcz wrogości do poszczególnych osób lub całych grup społecznych czy wyznaniowych bądź też z uwagi na formę wypowiedzi

<sup>18</sup> IP/68/15 – umorzenie wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>19</sup> 5 Ds. 1812/14/III - odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

podtrzymują i nasilają takie negatywne nastawienia i podkreślają tym samym uprzywilejowanie, wyższość określonego narodu, grupy etnicznej, rasy lub wyznania”.

- **Kiedy wreszcie w Europie skończymy z poprawnością polityczną i będziemy mogli bezkarnie postrzelać do ciapatych?** – wpis pod artykułem „Zamach w Tunezji: Terrorysta się uśmiecha. Policjanci się bali”<sup>20</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/649>

„(...) **Wolność słowa chroni (...) wypowiedzi wyrażające dezaprobatę, niechęć, uprzedzenia czy antypatie** (por. klasyczny już wyrok ETPCz w sprawie skargi Handyside przeciwko Wielkiej Brytanii, skarga nr 5493/72). Identyczne stanowisko przedstawia w swoim orzecznictwie Trybunał konstytucyjny (por. wyrok TK z dnia 25 lutego 2014., SK 65/12). W rezultacie ze swobodny tej korzystają także wypowiedzi obraźliwe, godzące we wrażliwość odbiorców. Dozwolona jest zatem bardzo krytyczna ocena określonych zachowań.”

(...) stwierdzić należy, że **podstawą zamieszczenia omawianego wpisu było wyrażenie dezaprobaty dla zachowań osób opisanych** w treści artykułu, atakujących ludzi o odmiennym kolorze skóry. Trudno bowiem byłoby oczekiwać, aby osoby, które zapoznały się z treścią artykułu, mogły wyrażać aprobatę dla zachowań w nim przedstawionych. W związku z powyższym nie sposób przyjąć, aby użytkownik (...) działając z zamiarem bezpośrednim dopuścił się nawoływania do nienawiści wobec osób o odmiennym kolorze skóry.

Ingerencja prawa karnego powinna być w tego typu sprawach ograniczona jedynie do przypadków rażących, obejmujących publiczne wypowiedzi o jednoznacznie nienawistnym i pogardliwym charakterze. W niniejszej sprawie nie sposób uznać, iż zamieszczony komentarz stanowi nawoływanie do nienawiści z powodu odmiennego koloru skóry. **Zachowaniem wzbudzającym nienawiść nie był bowiem odmienny kolor skóry zamachowca, ale fakt, iż w przeważającej części tego rodzaju zamachów dokonywane są one przez osoby pochodzenia arabskiego. To właśnie zachowanie zamachowca – osoby o innym niż biała kolorze skóry, wzbudzają uczucie niechęci, złości, braku akceptacji, wręcz wrogości do poszczególnych osób lub całych grup społecznych.** Użyte przez osobę dokonującą wpisu sformułowanie nie budzi negatywnych emocji, ponieważ zostało wypowiedziane w określonym kontekście – jako komentarz do sceny zamachu dokonywanym na niewinnych osobach. Drastyczność obrazu nie stanowi usprawiedliwienia, ale oburzenie łatwości przeprowadzenia zamachu na osobach o odmiennym kolorze skóry lub pochodzeniu.

Zatem ocena tego zachowania w kontekście ludobójczych zachowań osób pochodzenia arabskiego wskazuje, iż **celem użytkownika (...) było wyrażenie dezaprobaty wobec takich działań – dokonywanych na turystach. Dlatego też zachowanie osoby, która dokonała wpisu mieści się w konstytucyjnych granicach wolności słowa oraz jej osobistych poglądów”** .

- **No cóż. Pozostało dokończyć robotę Adolfa** – pod postem „Amerykańscy Żydzi chcą od Polaków olbrzymiego odszkodowania za mienie...”<sup>21</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/730>

<sup>20</sup> IP/25/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego . Sąd nie przychylił się do zażalenia.

<sup>21</sup> I/71/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego



„(...) Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 lutego 2007 roku IV KK 406/06 OSNwSK 2007 nr 1, poz. 367) wskazał, że „nawoływanie do nienawiści z powodów wymienionych w art. 256 k.k. – w tym na tle różnic narodowościowych – sprowadza się do tego typu wypowiedzi, które wzbudzają uczucia silnej niechęci, złości, braku akceptacji, wręcz wrogości do poszczególnych osób lub całych grup społecznych czy wyznaniowych bądź też z uwagi na formę wypowiedzi podtrzymują i nasilają takie negatywne nastawienia i podkreślają tym samym uprzywilejowanie, wyższość określonego narodu, grupy etnicznej, rasy lub wyznania.

Odnosząc przedstawione powyżej poglądy doktryny i judykatury stwierdzić należy, że wpisu o treści „*Cóż pozostało dokończyć robotę Adolfa*” nie można uznać za nawołujący do nienawiści. Przy ocenie tego wpisu koniecznym jest uwzględnienie brzmienia Nicku, którym posługuje się osoba zamieszczająca ten komentarz, tj. „swiru69”. Powyższe wskazuje bowiem na zamiar i cel zamieszczenia kwestionowanego wpisu.

**Dokonujący wpisu nie wskazuje przede wszystkim bliższych danych dot. tak osoby o imieniu „Adolf”, jak i danych dot. tej „roboty”, którą „pozostało dokończyć”, dopuszczając w ten sposób różną interpretację wpisu.**

Zamieszczenie wpisu przez użytkownika (...) należy oceniać więc wyłącznie w kategoriach prowokacji autora mającej na celu wzbudzenia oburzenia u osób, które ten komentarz przeczytają i dokonają skojarzenia wpisu z postacią Adolfa Hitlera i rozpoczną dyskusję, która będzie potępiała bądź popierała ten „kontrowersyjny” komentarz, by następnie skoncentrować się na wymianie poglądów odnośnie osób narodowości żydowskiej”.

- Strona **alexjones.pl**, na której udostępniane są treści o charakterze antysemitycznym, nawołujące do nienawiści wobec osób pochodzenia żydowskiego, szerzące negatywne stereotypy i teorie spiskowe dotyczące społeczności żydowskiej, a także negujące Holokaust. Przykładowe artykuły: „*Jak Żydzi niszczą Polskę*”, „*Żydowska ostateczna eksterminacja Polaków*”, „*Lekarz twierdzi, że żydzi są nosicielami schizofrenii*”, „*Prawda jest antysemityczna*”<sup>22</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/313>

„Odnosząc się do przedmiotowej sprawy należy zauważyć, iż dołączone do zawiadomienia treści artykułów o ww. tytułach zawierają oceny autorów o różnych aspektach życia wyznawców judaizmu. Przedstawiają krytykę bliżej nieustalonych wydarzeń z historii pod kątem ich wpływu na społeczeństwo polskie, na społeczeństwo chrześcijan, odnosząc się do nich w sposób negatywny. Treści zawarte w artykułach zawierają również polemikę z dogmatami wiary, wchodzą w dyskusję nt fundamentów religii i na zasadzie antagonizmów wskazują różnice między judaizmem a katolicyzmem. W wskazanych w zawiadomieniu artykułach **znajdują się też treści zawierające ogólne odniesienia do osób uczestniczących w życiu publicznym mających pochodzenie żydowskie. Autorzy zwracają uwagę czytelnika na wnikliwe badanie komu powierzana jest władza w Polsce. Treści zamieszczane na portalu nie nawołują do podejmowania działań, czy inicjowania konfliktu, a stanowią jedynie próbę swego rodzaju analizy, komentarza i indywidualnej oceny wpływu wyznawców judaizmu na różnego rodzaju aspekty życia publicznego. Treści te są nie ukierunkowaną na wywołanie negatywnych emocji rozprawą na temat różnic w fundamentach religii. Brak jakichkolwiek dowodów, by celem zachowania uczestników portalu internetowego alexjones.pl w okresie objętym oceną było nawoływanie do nienawiści na tle różnic wyznaniowych”.**

<sup>22</sup> 1/03/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

- Umieszczenie na budynkach napisów o treści „White Power” z krzyżem celtyckim wpisanym w literę „O”<sup>23</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1441>

„(...) W niniejszej sprawie nie ustalono sprawców, którzy umieścili przedmiotowe napisy na budynkach Spółdzielni Mieszkaniowej (...). **Nie znając zatem motywów działania osób, które umieściły na budynkach napisy o treści „White Power” z krzyżem celtyckim wpisanym w literę „O”, nie można jednoznacznie stwierdzić, czy motywem ich działania były motywy o charakterze rasistowskim.** W tej sytuacji nie można jednoznacznie uznać, że zostało popełnione przestępstwo określone w art. 256par.1 kk polegające na publicznym nawoływaniu do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych lub wyznaniowych.

Zob. też uzasadnienia umorzeń dot.:

- *W języku polskim nie ma takiego związku frazeologicznego jak "czarny człowiek". A nawet "normalny". To po prostu irracjonalne. I sprzeczne z prawami natury* <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/367><sup>24</sup>
- Utwór „Zakaz pedałowania” <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1567><sup>25</sup>

**5) Odrzucając zawiadomienie prokurator stwierdza, że czyn nie spełnia znamion przestępstwa z art. 256 i 257 kk, ale nie odnosi się do art. 255 kk., czyli publicznego pochwalania czy nawoływania do popełnienia przestępstwa (dzieje się tak m.in. w przypadkach mowy nienawiści na tle orientacji seksualnej)**

- *Tak jechać tam wywrotką z krytą skrzynią, zatrzymać się, poczekać aż się pełno gówna tam wysypie i wyjechać to w pizdu na jakimś klifie - pod postem „Nielegalni imigranci z Afryki włamują się do ciężarówki”, oraz nazywanie osób ciemnoskórych „gównoskórymi”*<sup>26</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/366>

„[Autor wpisu – przyp.OR] zeznał, iż jego słowa miały **wyrażać sprzeciw takiemu procederowi jak nielegalne przekraczanie granicy.** W ocenie świadka wpływa to bowiem negatywnie na gospodarkę Unii Europejskiej, która musi w następstwie tego utrzymywać niewykształconych obywateli. Nadto takie zachowanie osób chcących nielegalnie przekroczyć granicę pociąga odpowiedzialność kierowców ciężarówek, gdyż odpowiadają oni za przemyt ludzi. [Autor wpisu] zeznał ponadto, iż wywrotka miała być satyrycznym nawiązaniem do ciężarówek widocznych na filmie zamieszczonym w artykule. Epitet „gówno” tyczy się natomiast widocznych w przedmiotowym filmie wchodzących do ciężarówki bez wiedzy kierowcy ludzi, niezależnie od ich koloru skóry. Jak dodał świadek kolor skóry nie ma dla niego żadnego znaczenia, a chodziło wyłącznie o zachowanie tych ludzi. (...)

<sup>23</sup> IP/218/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego

<sup>24</sup> I/50/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>25</sup> IP/217/15 – odmowa wszczęcia śledztwa wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego

<sup>26</sup> I/45/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

[Aby doszło do przestępstwa z art. 257 kk – przyp.OR] sprawca musi zarówno mieć świadomość określonych cech pokrzywdzonego (rasy, narodowości, wyznania czy bezwyznaniowości), jak i chcieć naruszenia jego godności lub nietykalności cielesnej właśnie z ich powodu i przede wszystkim z ich powodu. Istota powyższego czynu nie polega bowiem jedynie na samym znieważeniu (naruszeniu nietykalności cielesnej), ale okazaniu osobom przeciwstawianym sobie przez sprawcę, charakteryzowanym jako „inne”, ich niższości i zanegowaniu ich prawa do równego traktowania. Racją penalizacji jest tu przecież zwalczanie celowej, intencjonalnej wrogości o podłożu rasistowskim, nacjonalistycznym lub religijnym. Wszak obojętność woli zamiaru ewentualnego musiałaby oznaczać także obojętność dla różnic wymienionych w dyspozycji komentowanego przepisu.

(...) W ocenie tutejszej Prokuratury (...) swoim działaniem nie dopuścił się przestępstw publicznego naruszania praw i wolności obywatelskich określonych w art. 257 kk ani też przestępstwa z art. 256 par.1 kk.

Zamieszczając (...) komentarz (...) wyraził on jedynie swoje poglądy na temat nielegalnego przekraczania granic. Brak jest danych świadczących aby te poglądy miały charakter nawoływania do nienawiści i przemocy ze względu na pochodzenie i kolor skóry nielegalnych emigrantów”.

- *pierdolony pedał w rurkach... wręcz wskazane jest bicie takiego gówna do krwi !* - pod postem: „bójka w zwolnionym tempie” z filmem, na którym bije się dwóch młodych chłopców<sup>27</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/338>

„(...) Tego rodzaju wpis nie wyraża bowiem wprost zachęty wobec innych internautów do popełnienia konkretnego występku karnego. Słowa ww. użytkownika są stwierdzeniem (*wskazane jest bicie*), nie zaś wezwaniem skierowanym do innych osób. Obowiązujące przepisy karne (art. 256 par.1, 257 kk) nie przewidują karalności za zachowania polegające na znieważeniu lub nawoływaniu do nienawiści, gdy powodem tego zachowania jest przynależność pokrzywdzonego do określonej orientacji seksualnej. (...) Zwrócić należy również uwagę, iż umieszczone przez użytkownika (...) *obraźliwe sformułowanie (pier\*\*olony pedał w rurkach) zostało użyte jak obelga wobec uczestnika bójki w oderwaniu od jego domniemanej orientacji seksualnej*, o której na podstawie treści zamieszczonych na portalu (...) nic powiedzieć nie można”.

- *najlepiej by było pobudować obozy i tam ich spędzić i zagazować tak dla przykładu żeby tym kturzy tu maja zamiar przybyć byli pewni tego co z nimi się zrobi po przekroczeniu naszej granicy*<sup>28</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1037>

„Wskazać należy, iż przepis art. 256 par. 1 kk wskazuje enumeratywnie cechy osób, co do których się odnosi i muszą to być różnice narodowościowe, etniczne, rasowe, wyznaniowe albo bezwyznaniowość. Katalog cech jest zamknięty i w prawie karnym nie jest dopuszczalne stosowanie analogii rozszerzającej, na niekorzyść osoby podejrzewanej. Autor wpisu nie różnicuje kogokolwiek ze względu na wskazane cechy, natomiast można wnioskować, iż tym kryterium jest bycie imigrantem.

<sup>27</sup> I/20/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>28</sup> IP/153/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

Imigrantami są osoby różnych wyznań, narodowości, pochodzenia czy rasy. Nie można więc utożsamiać pojęcia imigrant z określoną religią, narodowością czy pochodzeniem etnicznym”.

- *nie no qurwa jeszcze tego brakowało ze pedały lub lesby wychowywały dzieci adoptowane qurwa pojebało was te srodowisko trza tepic gnoic szmacic oraz palic w piecach jak sie nie da wyleczyć* – wpis pod artykułem w gazecie <sup>29</sup> .  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/795>

„(...) Wskazać jednak należy, iż na gruncie prawa karnego koniecznym jest dokonanie ocen obiektywnych, a **nie każda wypowiedź negatywna, krytyczna, wulgarna czy nawet obraźliwa stanowi wypowiedź przestępczą**. Dokonując oceny prawno-karnej tej wypowiedzi również nie sposób pominąć regulacji **art. 54 ust. 1 Konstytucji RP, przewidującego, iż: „Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji”**, jak również **art. 10 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i art. 19 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i politycznych, przewidujących wyrażania opinii**. Wolności te przewidują co należy podkreślić, także prawo do wypowiedzi i wyrażania opinii krytycznych, nieprzychylnych, wulgarnych czy wprowadzających niepokój. **Rozróżnić zatem należy autentyczne i poważne nawoływanie do nienawiści na tle odmiennej orientacji seksualnej czy też publicznego znieważania wobec tych samych powodów od prawa jednostek do swobodnego wyrażania swoich poglądów, w tym szokowania, poruszania”**.

Sąd uwzględnił zażalenie dotyczące tej sprawy i wszczęto dochodzenie.

## 6) Rozumienie „nawoływania do nienawiści”

- Komentarz *Spalić to żydowskie jęwejskie g\*\*\*\*o!!!*<sup>30</sup> - wpis dotyczący Muzeum Historii Żydów Polskich <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/356>

„Omawiany wpis **nie może zostać uznany za czynność sprawczą, jaką jest nawoływanie** – w tym przypadku do nienawiści na tle różnic narodowościowych. **Treść wpisu stanowi wyraz własnej niechęci, czy wręcz nienawiści wobec narodu żydowskiego. Abstrahując od oceny etycznej takiego zachowania, wyrażanie własnych emocji – nawet najbardziej negatywnych – nie jest penalizowane.** (...)

Nawoływanie do nienawiści z powodów wymienionych w art. 256 kk – w tym na tle różnic narodowościowych – sprowadza się do tego typu wypowiedzi, które wzbudzają uczucia silnej niechęci, złości, braku akceptacji, wręcz wrogości do poszczególnych osób lub całych grup społecznych czy wyznaniowych bądź też z uwagi na formę wypowiedzi podtrzymują i nasilają takie negatywne nastawienia i podkreślają tym samym uprzywilejowanie, wyższość określonego narodu, grupy etnicznej, rasy lub wyznania. Tak wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu IV KK 406/06 z dnia 05.02.2007 r. (*OSNwSK 2007/1/367, Prok. i Pr.-wkt. 2007/5/13*). Zgodnie z orzecnictwem i doktryną, chodzi tu o nakłanianie, którego przedmiotem jest uczucie silnej niechęci, wręcz wrogości. W pojęciu nawoływania do nienawiści z art. 256par.1 kk nie mieści się ani okazywanie lekceważenia czy nawet pogardy, ani też do wywołania uczuć innych niż silna niechęć. W zakres tego pojęcia nie wchodzi również krytyka grupy narodowościowej, etnicznej, rasowej lub wyznaniowej. Jednocześnie

<sup>29</sup> IP/55/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>30</sup> 1 ds. 906/14/II - odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

należy zawsze mieć na uwadze jedną z reguł gwarancyjnych, iż nie wolno stosować wykładni rozszerzającej przepisów prawa karnego, jeżeli wykładnia taka miałaby prowadzić do rozszerzenia odpowiedzialności karnej. (...).

**Kwestionowany wpis jest wyrazem osobistych odczuć jego autora, nie zaś próbą przekonania kogokolwiek do określonego poglądu, w tym przypadku nienawiści. Autor w sposób dość abstrakcyjne apeluje do grupy narodowościowej, jaką są Żydzi, aby osoby do tej grupy należące nie zakładały muzeów i opuściły kraj – w domyśle Polskę. (...)**

Jeśli chodzi o użycie stwierdzenia „jewejskie g\*\*\*\*o” stwierdzić należy, iż nie można uznać tej treści za znieważenie grupy narodowościowej. Prawo karne wymaga, aby przy dokonaniu oceny zachowania danej osoby pod kątem ewentualnego przestępstwa precyzyjnie zostały wskazane te elementy zachowania, które wyczerpują znamiona czynu zabronionego. Innymi słowy, nie jest dopuszczalne stosowanie subsumcji na zasadzie domysłu. Wprawdzie nie trudno odgadnąć, iż użyte w poście sformułowanie „g\*\*\*\*o” miało najprawdopodobniej oznaczać lekki wulgaryzm, jakim jest słowo „gówno” (pomimo, że nie zgadza się ilość znaków). Wyraz ten jednak nie został użyty, przez co już w tym momencie należy przyjąć, że doszło do dekompletacji strony przedmiotowej. (...) [Omawiana wypowiedź] świadczy o osobistej, silnej niechęci wobec grupy narodowościowej, co jest zjawiskiem niepożądanym w każdym społeczeństwie, jednak nie każde niepoehlebne określenie takiej grupy stanowi przestępstwo”.

Sąd uwzględnił zażalenie wniesione w tej sprawie.

- **Bez bawienia w gładkolufowce, używać ostrej amunicji. Najlepiej to wszystkich do gazu** - pod postem pokazujących uchodźców na Węgrzech <sup>31</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1242>

„Przesłuchany w charakterze świadka (...) zeznał, że (...) **umieścił powyższy komentarz, robiąc to „tak po prostu”.** Jak **podał nie miał na myśli nawoływania do nienawiści ani do przemocy** na tle różnic międzynarodowościowych, a zamieścił ten wpis, gdyż tak czuł ku wymierzeniu sprawiedliwości dla osób przekraczających nielegalnie granice, uczestniczących w rozbojach, morderstwach, pobicjach.

Mając na uwadze zgromadzony materiał, należy w pierwszej kolejności zauważyć, iż przedmiotem ochrony w treści przepisu art. 256par.1 k.k. jest kategoria odwołująca się do różnic na tle narodowościowym, etnicznym, rasowym, wyznaniowym, (...). Nie jest tu natomiast objęta grupa ludzi lub pojedynczych osób kwalifikowanych jako uchodźcy bądź też imigranci. Słusznym jest stwierdzenie dezaprobaty w kierunku komentarza umieszczonego przez (...) – również w kontekście jego zeznań, iż zamieszczając ów wpis wyrażał on jedynie swoją opinię odnośnie tego jak należy postąpić z uchodźcami. Wymieniony jednak nie różnicował tychże osób według powyższych kryteriów i nie wskazywał ich jako powodów dla których należałoby tak postąpić.

Stąd też nie można w sposób jednoznaczny stwierdzić, że (...) swoim zachowaniem nawoływał do nienawiści na tle różnic wskazanych w dyspozycji art. 256par. 1 kk. **W ten sposób mógł on wyrazić swoje niezadowolenie z powodu napływu na teren Europy uchodźców (imigrantów)”.**

- *mieszkam w tym pie\*\*olonym lublinie i powiem wam, że sytuacja jest koszmarna. **wszędzie to ukraińskie ścierwo**, na uczelniach, kasach w supermarketach, knajpach jako obsługa lub*

---

<sup>31</sup> I/113/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa



**Niedopuszczalnym na gruncie prawa karnego domniemaniem było także założenie, że wpis ten został opublikowany w celu nakłaniania innych osób do przyjmowania poglądów faszystowskich.**

(...) Ponadto wskazać należy, że dokonując oceny treści będących przedmiotem niniejszej sprawy pod kątem wyczerpywania znamion przestępstwa z art. 256 par.1 kk należy brać pod uwagę jedną z fundamentalnych zasad demokratycznego państwa prawnego, jaką jest wolność słowa. Szczególne znaczenie wolności słowa i wolności prasy w państwie demokratycznym dostrzega, akcentuje i uwzględnia Trybunał konstytucyjny. W wyroku wydanym 23.03.2006 r (sygn. K 4/06, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 32) Trybunał w pełnym składzie stwierdził m.in.: *swoboda wypowiedzi jest jednym z fundamentów społeczeństwa demokratycznego, wyrazem jego rozwoju i samorealizacji jednostek. Swoboda ta nie może ograniczać się do informacji poglądów, które są odbierane przychylnie albo postrzegane jako nieszkodliwe lub obojętne (zob. też wyrok TK z dnia 25 lutego 2014 r., SK 65/12)*” (dalej Prokurator powołuje się także na Sąd Najwyższy, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, art. 10 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 54 Konstytucji RP).

Zażalenia nie uwzględniono:

„Do wykazania, że autor wpisu dopuścił się wskazanego wyżej czynu [publicznego propagowania faszystowskiego lub innego totalitarnego ustroju państwa – przyp. OR] konieczne jest ustalenie, w jaki sposób należy rozumieć sformułowanie „propaguje”. Niejednoznaczny charakter tego sformułowania wymaga odniesienia się do stanowisk prezentowanych w orzecznictwie i doktrynie, co uczynił Prokurator powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2002 r., I KZP 5/02, z której treści wynika, że propagowaniem jest *każde zachowanie polegające na publicznym prezentowaniu faszystowskiego lub innego totalitarnego ustroju państwa, w zamiarze przekonania do niego*. Należy dodać, że Słownik Języka Polskiego wskazuje, że sformułowanie „propagować” oznacza „upowszechniać jakieś poglądy, idee lub wiedzę. Oznacza to, że w celu zbadania czy sprawca dopuścił się propagowania ustroju faszystowskiego lub totalitarnego niezbędne jest ustalenie, czy miał on zamiar przekonania do niego innych osób. W tym celu prokurator przytoczył pogląd zawarty w treści praktycznego komentarza do kodeksu karnego autorstwa R. Górala z 2000 r., w którym M. Flemming i W. Kurtzmann wskazali, że **nie można uznać za przestępstwo z art. 256 par.1 kk prezentowania faszystowskiego lub totalitarnego ustroju państwa służącego jedynie manifestacji osobistych poglądów, a nie przekonywaniu kogokolwiek**. (...) niezależnie od faktu, że wpis zawierał treści obraźliwe dla osób homoseksualnych, poprzez odwołanie się do osoby odpowiedzialnej za ich prześladowanie, to nie wystarcza jeszcze do przyjęcia założenia o tym, że celem jego autora był zamiar przekonania kogokolwiek do faszystowskich lub totalitarnych poglądów lub upowszechnienia wiedzy o tym systemie. Oznacza to, że nie można z góry zakładać, że zamiarem każdej osoby umieszczającej wpis obraźliwy dla kogokolwiek było przekonanie do niego innych osób, a nie jedynie wyrażenie własnego zdania w konkretnej sprawie. **Należy wskazać, że zagwarantowana w konstytucji RP wolność słowa chroni również wypowiedzi wyrażające dezaprobatę, niechęć czy antypatie** (wyrok SN z dnia 02.07.2013 r. III SK 42/12 powołując się na wyrok ETPCZ z dnia 23.09.1994) ponadto fakt, że wpis został umieszczony w Internecie sprawia, że nie powinien on być odbierany mniej dosłownie niż gdyby był umieszczony w gazecie lub rozpowszechniony za pośrednictwem telewizji (wyrok SN z dnia 16.10.2002, V KK 391/11)”

„Zdaniem Sądu niezasadne jest również (...) twierdzenie, że autor wpisu dopuścił się nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych lub ze względu na bezwyznaniowość”.

- Grafika ***Pedały do gazu*** pod postem „Parada równości 2015”<sup>35</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/604>

„(...) nie sposób przyjąć, by autor zakwestionowanej grafiki w jakikolwiek sposób propagował ustrój faszystowski w rozumieniu art. 256par.1 kk. **Z całą pewnością brak jest jakiegokolwiek wskazania na związek z jakimkolwiek ustrojem czy też odwołania do faszyzmu bądź innego systemu totalitarnego. W żadnym miejscu autor nie wskazuje również na takie elementy, które są charakterystyczne dla takich ustrojów** (w przedstawionym wyżej znaczeniu) [wyżej Prokurator wymienia cechy ideologii faszystowskiej za „Majchrowski (w:) *Słownik...*, s. 161-162” – przyp. OR]. Skoro w orzecznictwie nie uznaje się za propagowanie faszyzmu noszenia kurtek z naszywkami na rękawie i kołnierzu przedstawiających swastykę, to tym bardziej zamieszczenie samej grafiki bez podania jakiegokolwiek związku z doktryną głoszoną przez A. Hitlera nie może być traktowane jako propagowanie faszyzmu. W konsekwencji **zaprezentowaną grafikę w formie rebusu można oceniać jako wyraz niechęci autora do osób o innej orientacji seksualnej.**

(...) Przepis [256par.1 kk – przyp. OR] nie wymienia „preferencji seksualnej” jako jednego z powodów nawoływania do nienawiści, tym samym należało uznać, że nie zostały wypełnione znamiona przestępstwa określonego w art. 256par.1”

Sąd nie uwzględnił zażalenia (Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa):

„Organ postępowania przygotowawczego słusznie wskazał, że nie ma żadnych podstaw do przypisania osobie (...) publicznego propagowania faszystowskiego lub innego totalitarnego ustroju państwa. Do wykazania, że autor wpisu dopuścił się wskazanego powyżej czynu konieczne jest ustalenie, w jaki sposób należy rozumieć sformułowanie „propaguje”. Niejednoznaczny charakter tego sformułowania wymaga odniesienia się do stanowisk prezentowanych w orzecznictwie i doktrynie, co uczynił Prokurator powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2002., I KZP 5/02, z której treści wynika, że propagowaniem jest „każde zachowanie polegające na publicznym prezentowaniu faszystowskiego lub innego totalitarnego ustroju państwa, w zamiarze przekonania do niego”. Należy dodać, że Słownik Języka Polskiego wskazuje, że sformułowanie „propagować” oznacza „upowszechniać jakieś poglądy, idee lub wiedzę”. (...) Bezspornym jest, że dopuszczalne są więc również opinie negatywne na temat tego wydarzenia [Parady Równości – przyp. OR]. Treść postu będącego przedmiotem postępowania nie uprawnia jednak do przyjęcia, że celem jego autora było przekonanie kogokolwiek do faszystowskich lub totalitarnych poglądów lub upowszechnienia wiedzy o tym systemie. Należy wskazać, że zagwarantowana w konstytucji wolność słowa chroni również wypowiedzi wyrażające dezaprobatę, niechęć czy antypatie (wyrok SN z dnia 02.07.2013 r. III SK 42/12 powołując się na wyrok ETPCZ z dnia 23.09.1994 r. Należy dodać, że przestępstwa z art. 256par.1 k.k. można się dopuścić jedynie w zamiarze bezpośrednim, co wynika z intencjonalnego zabarwienia pojęcia propagowania (wspomniana wyżej uchwała SN, jak również A.Marek; Komentarz do art. 256 k.k., stan prawny – 01.03.2010 r.)”

<sup>35</sup> I/60/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego



- **Zapraszamy do nas...kierunek Oświęcim, obozy czekają** - pod filmem pokazującym imigrantów na Węgrzech<sup>36</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/984>
- **Adolf miałby co robić, wypierdalać** - pod filmem pokazującym imigrantów na Węgrzech<sup>37</sup> <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1002>

„Rozważając treść wymienionych komentarzy (...) należy zauważyć, że ich obiektywna interpretacja nie prowadzi do jednoznacznego wniosku, że sprowadzają się do propagowania totalitarnego ustroju państwa, bądź to do nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych lub wyznaniowych. Cytując za komentarzem (Kodeks Karny – Komentarz, wyd.3, pod red. A. Grześkowiak i K. Wiak, Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2015, str. 1203): *Nawoływanie do nienawiści. Druga z czynności sprawczych wymienionych w art. 256par.1 kk, polegająca na **nawoływaniu do nienawiści, wymaga oddziaływania przez sprawcę na psychikę innych osób [...]. Wiąże się z chęcią wzbudzenia u nich najsilniejszej negatywnej emocji (zbliżonej do wrogości) do określonej narodowości, grupy etnicznej czy rasy [...]. Nie spełnia zatem takiego warunku wywoływanie uczuć dezaprobaty, antypatii, uprzedzenia, niechęci [...]***”

## 8) Prokuratura powołuje się na wyrok zakwestionowany przez Sąd Najwyższy

W uzasadnieniu decyzji o odmowie wszczęcia dochodzenia prokuratura przywołuje opinię: „W społeczeństwie istnieje ogólne przyzwolenie na wyrażanie w Internecie, zwłaszcza na prywatnych portalach o lekkiej tematyce, swoich myśli czy komentarzy dotyczących określonego rodzaju zjawisk, bardziej dobitnie niż w innych środkach masowego przekazu. To ogólne przyzwolenie niesie również i tego rodzaju skutek, że wpisy internetowe tam zamieszczone przez czytające je osoby są odbierane mniej dosłownie niż gdyby były zamieszczone w gazetach czy byłyby rozpowszechnione przez telewizję (por. wyrok SN z dnia 16.10.2012 r., V KK 391/11)”<sup>38</sup>

Fragment ten pochodzi z wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy, zaś Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16.10.2012 r., V KK 391/11, podważył jego zasadność:

„Tę argumentację Sądu trzeba uznać za dalece uproszczoną. Pogląd, jakoby treści zamieszczane w Internecie są odbierane przez czytelników „mniej dosłownie” (nie jest jasne, czy Sąd miał na myśli, że są traktowane jako mniej wiarygodne) jest poglądem czysto intuicyjnym, bowiem nie został wsparty odwołaniem się do orzecznictwa sądowego ani literatury prawniczej lub socjologicznej. Został też wyrażony bez rozważenia istotnych okoliczności. Mianowicie, podobnie jak nie sposób traktować całościowo prasy drukowanej jako środka komunikowania i twierdzić, że sposób jego odbioru, w aspekcie oceny przez czytelników wiarygodności zamieszczanych treści, jest jednakowy

<sup>36</sup> IP/130/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>37</sup> IP/125/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego

<sup>38</sup> Np. sprawa I/115/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego (<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/1394>)

(nie trzeba uzasadniać, że odbiór ten jest jednak różny np. w przypadku prasy sensacyjnej i poważnej gazety bądź tygodnika opinii), tak samo **nie należy traktować całościowo Internetu i twierdzić, że z zasady zamieszczone tam wpisy są traktowane przez czytelników mniej dosłownie. Internet to technologia, która przecież z uwagi na to, iż zastępuje w coraz szerszym zakresie telefon, fax, tradycyjną pocztę, gazetę, radio a także telewizję ma zasięg nieporównywalnie większy niż inne tradycyjne media np. prasa** (Z. Majchrzak, Realna i wirtualna rzeczywistość w: Z. Majchrzak, J. F. Terelak red. Agresja wirtualna vs realna. Poglądy i badania, Białystok 2011, s. 26-27). Znane jest także pojęcie, określane w języku angielskim jako cyberbullying, które obejmuje także oczernianie, szykanowanie lub wyszydzanie innych osób za pośrednictwem sieci. Zasięg tego zjawiska jest coraz szerszy i obejmuje także wpisy na forach dyskusyjnych, obelżywe komentarze na czatach i blogach (por. Z. Majchrzak, op.cit., s. 28). Wskazuje się również w piśmiennictwie, że **akty agresji słownej przy wykorzystaniu Internetu są groźniejsze od tradycyjnych pomówień m.in. z tego powodu, iż materiały mogą być dostępne dla wielu osób, ponadto, często takie materiały pozostają w sieci na zawsze, szybko się rozszerzają a nadzór nad nimi jest praktycznie niemożliwy** (Z. Majchrzak, op. cit., s. 30). **Swoboda wielokrotnego powrotu do treści czyni te wpisy bardziej dostępnymi poznawczo, a zarazem przez fakt pozbawienia ich pierwotnego kontekstu, narażonymi na zniekształcające interpretacje** (E. Dolata, M. Niesiobędzka, I. Dolata, Porządek normatywny w cyberprzestrzeni w: Z. Majchrzak, J. F. Terelak (red.) Agresja., s. 73). **Tych wszystkich aspektów w ogóle nie wziął pod uwagę Sąd odwoławczy przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości zachowania opisanego w pkt XIV aktu oskarżenia, co twierdzenie o jego znikomości czyni dowolnym i nieuprawnionym**<sup>39</sup>.

## 9) Inne

- ***Cygany grające w Bułgarii państwu młodym i pop, który kopem przegania robactwo***<sup>40</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/677>

„Dla oceny, czy określone zachowanie stanowi zniewagę, istotne znaczenie ma obiektywna ocena tego zachowania, rozważenie jego społecznego odbioru przez pryzmat generalnie akceptowanych norm obyczajowych. Uznać zatem trzeba, że zniewagę mogą stanowić jedynie takie zachowania, które są powszechnie uznane za obelżywe (wyrok SA w Lublinie z dnia 06.06.2011r., II Aka 91/11, LEX nr 895936). Niewątpliwie należy tu również uwzględnić lokalne znaczenie poszczególnych słów, które mogą mieć w danej społeczności charakter obraźliwy.

Odnosząc powyższe rozważania do realiów przedmiotowej sprawy wskazać należy, że treść przytoczonego wyżej wpisu nie wypełnia znamion przestępstwa z art. 257 kk a stanowi jedynie wyraz prawa do wyrażania własnej opinii. **Z treści komentarza zamieszczonego na portalu internetowym**

<sup>39</sup> Por. <http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/Orzeczenia3/V%20KK%20391-11.pdf> a także uzasadnienie nieuwzględnienia zażalenia ws. <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/605> (s. 19 niniejszego pisma), w którym Sąd podaje: „fakt, że wpis został umieszczony w Internecie sprawia, że nie powinien on być odbierany mniej dosłownie niż gdyby był umieszczony w gazecie lub rozpowszechniony za pośrednictwem telewizji (wyrok SN z dnia 16.10.2002, V KK 391/11)”

<sup>40</sup> I/63/15 – odmowa wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego (30.09.2015). Sąd nie przychylił się do zażalenia – „Sąd w pełni podziela stanowisko Prokuratora zawarte w zaskarżonym postanowieniu i jego uzasadnieniu (...) Zdaniem Sądu treść wpisu to co najwyżej wulgarny komentarz, przedstawienie swojej opinii (...)W sprawie brak powiązania pojęcia „Robactwo” (jeśli je nawet odczytywać w kontekście niniejszej sprawy jako znieważające) z osobami pochodzenia romskiego. Wykładnia językowa treści omawianego wpisu prowadzi do wniosku, że opisywana jest sytuacja [podkr. Sądu] przedstawiona na filmie, a nie osoby [podkr. Sądu] narodowości romskiej.

nie sposób jednoznacznie wywnioskować, że słowo „robactwo” , jak chciałby tego zawiadamiający, odnosi się do osób pochodzenia romskiego i stanowi publiczne znieważanie ze względu na narodowość. Nie może o tym świadczyć jedynie zamieszczenie przedmiotowego wpisu pod filmem z osobami narodowości romskiej. Należy bowiem zauważyć, że aby można było mówić o znieważeniu z powodu przynależności narodowościowej lub etnicznej działanie sprawcy musi być obiektywnie dostrzegalne jako znieważenie i ukierunkowanie na taki cel. W niniejszej sprawie takich cech nie sposób się doszukać w rozpatrywanym wpisie ze względu na to, że to nie Romowie są porównywani do robactwa (brak takiego sformułowania *expressis verbis*) a słowa te raczej należałoby rozumieć jako odnoszące się do muzyki granej przez Romów. Wskazuje na to określenie „i pop, który kopem przegania robactwo” co winno być rozpatrywane w kategoriach krytycznej oceny walorów tej muzyki i to tej granej przez osoby („Cyganów grających w Bułgarii państwu młodym”) uwidocznione na filmie.

- ***Łodzie z uchodźcami należy zatapiać*** – stwierdzenia znanego profesora filozofii na filmiku zamieszczonym przez niego w serwisie YouTube <sup>41</sup>  
<http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/816>

„Odnosząc się do przedmiotowej sprawy należy zauważyć, iż treść wywiadu przeprowadzonego z Prof. BW zawiera oceny i spostrzeżenia filozoficzne różnych aspektów życia społecznego Europy. Przedstawia krytykę ostatnich wydarzeń dotyczących napływu imigrantów do Europy pod kątem ich wpływu na społeczeństwo europejskie, na społeczeństwo chrześcijan, odnosząc się do nich w sposób negatywny. Treści zawarte w wywiadzie zawierają również polemikę z dogmatami wiary, wchodzą w dyskusję na temat fundamentów religii i na zasadzie antagonizmów wskazują różnice między islamem a katolicyzmem. **Treść wywiadu (...) nie nawołuje do podejmowania działań, czy inicjowania konfliktu, a stanowi jedynie próbę swego rodzaju analizy, komentarza, filozoficznego podejścia do problematyki imigrantów i indywidualnej oceny wpływu niekontrolowanego napływu uchodźców na różnego rodzaju aspekty życia publicznego w Europie. Treści te nie są ukierunkowane na wywołanie negatywnych emocji na temat różnic w oglądach dotyczących europejskiej polityki migracyjnej. Brak jest jakichkolwiek dowodów, aby celem zachowania udzielającego wywiad Prof. BW było nawoływanie do nienawiści na tle różnic wyznaniowych.**

Znaczącym w postępowaniu faktem jest to, że BW jest Profesorem Filozofii. Jego wypowiedź jest typowym filozoficznym podejściem do obecnej problematyki Europejskiej. W tym momencie zwrócić należy uwagę, że godny zauważenia jest fakt, iż *Filozofia jest nauką stosującą systematyczne i krytyczne rozważania na temat podstawowych problemów i idei, dążące do poznania ich istoty, a także do całościowego zrozumienia świata.*

Dokonując oceny prawno karnej treści tego wywiadu również nie sposób pominąć regulacji art. 54 ustęp 1 Konstytucji RP, przewidującego, iż: „Každemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji”, jak również art. 10 konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i art. 19 Międzynarodowego paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, przewidujących wolność wyrażania opinii. Wolności te przewidują co należy podkreślić, także prawo do wypowiedzi i wyrażania opinii krytycznych, nieprzychylnych, wulgarnych, czy wprowadzających w niepokój.

---

<sup>41</sup> IP/61/15 – umorzenie dochodzenia wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego

**Rozróżnić zatem należy autentyczne i poważne nawoływanie do ekstremizmu od prawa jednostek do swobodnego wyrażania swoich oglądów i filozoficznego punktu widzenia problematyki w tym szokowania, poruszania, krytykowania, a nawet obrażania”.**

- Utwór grupy hiphopowej zgłoszony jako zawierający treści nawołujące do nienawiści i przemocy ze względu m.in. na wyznanie i pochodzenie. Policja przesłała informację o umorzeniu dochodzenia z powodu niewykrycia sprawcy, mimo że dane osobowe członków zespołu są dostępne w Internecie. <http://zglosnienawisc.otwarta.org/incydent/886>